

74,6 tūkstančio – tiek nuo karo pradžios Lietuva priėmė Ukrainos gyventojų. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) naujausiais duomenimis, Lietuva yra tarp keturių Europos valstybių, kuriose darbingo amžiaus ukrainiečių užimtumo rodiklis viršija 40 proc. Tai – didžiausias ukrainiečių įsitraukimas į priimančių šalių darbo rinkas visame žemyne. Kitos panašių rodiklių šioje srityje pasiekusios šalys yra Nyderlandai, Jungtinė Karalystė ir Estija.

Prasidėjus karui ir humanitarinei krizei, Užimtumo tarnyba viena pirmųjų ėmėsi iniciatyvos, kad atvykę ukrainiečiai lengviau įsiliėtų į darbo rinką. Koordinuodama veiksmus su savivaldybėmis, kitomis valdžios institucijomis, socialiniais partneriais ir potencialiais darbdaviais, ji pasirengė ukrainiečių integracijai į darbo rinką.

„Ši krizė parodė, kad mūsų institucija yra atspari tokioms situacijoms, jos darbuotojai sugeba labai greitai persitvarkyti, kitaip sudėlioti procesus. Kai tai atsitiko, žmonės neklausinėjo, kodėl reikia, nesiblaškė, o tiesiog kibo į darbus. Visi suprato – reikia veikti greitai, adekvačiai, atsisakyti perteklinių veiksmų, kad būtų galima spręsti tai, kas tuo metu buvo svarbiausia – padėti Ukrainos žmonėms“, – pabrėžė Užimtumo tarnybos direktorė Inga Balnanosienė.

Tarnyba kvietė darbdavius laisvose darbo vietose įdarbinti ir ukrainiečius. Jau 2022-ųjų kovo mėnesį 4,5 tūkst. įmonių Užimtumo tarnyboje įregistravo 10,2 tūkst. darbo pasiūlymų nuo karo bėgantiems ukrainiečiams. Norintiems dirbti nuolat buvo rengiamos atrankos ir susitikimai su darbdaviais, ukrainiečiai supažindinami su įmonėmis ir įsidarbinimo galimybėmis.

Užimtumo tarnyboje buvo įdarbinti ukrainiečiai, kurie padėtų angliškai ir rusiškai nekalbantiems karo pabėgėliams susikalbėti gimtąja ukrainiečių kalba. Į komandą darbui su pabėgėliais pirmiausia buvo atrenkami specialistai, įdarbinimo konsultantai, kalbantys rusų ir anglų kalbomis, kad galėtų suteikti kokybiškas paslaugas. Darbuotojai apmokomi, kaip tinkamai bendrauti su psichologiškai pažeidžiamais ir traumą patyrusiais žmonėmis.

Nors 2023-aisiais atvykstančių Ukrainos piliečių srautai sumažėjo, ši komunikacija tebevyksta – darbdaviai nuolat skatinami įdarbinti ukrainiečius. Šiuo metu Užimtumo tarnyboje iš 6,8 tūkst. registruotų laisvų darbo vietų darbdaviai pažymėjo, kad į 1,8 tūkst. darbo vietų priimtų ukrainiečius.

Mažėja ir darbo ieškančių ukrainiečių – šiuo metu yra 3,7 tūkst. asmenų. Didžioji dalis besiregistruojančių – moterys, pagal amžiaus grupę vyrauja 30-49 m. amžiaus asmenys. Šiuo metu šalyje dirba 23,3 tūkst. ukrainiečių. Daugiausiai jų į darbo rinką jų įsiliejo 2022 m.

balandžio ir gegužės mėnesiais (atitinkamai – 5,2 tūkst. ir 3,9 tūkst.).

I. Balnanosienės teigimu, per praėjusius metus pavyko sėkmingai nesukoncentruoti atvykstančiųjų vien tik didžiuosiuose šalies miestuose. Bendradarbiaujant su socialiniais partneriais ukrainiečiams sukurtos sąlygos gauti darbo įvairiuose regionuose.

Daugiausiai jų šiuo metu dirba apdirbamosios gamybos (6,3 tūkst.), statybos (4,4 tūkst.), transporto ir saugojimo (3,8 tūkst.), apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų (2,5 tūkst.) įmonėse.

Pernai daugiau kaip 2,4 tūkst. atvykusių Ukrainos piliečių įsitraukė į aktyvios darbo rinkos politikos priemones – daugiausiai įdarbinta subsidijuojant (1,9 tūkst.), dar 341 ukrainiečiai įgijo profesijas ir 160 pasinaudojo parama judumui. Lietuvių kalbos mokėsi 93 ukrainiečiai.

Aukštos kvalifikacijos reikalaujančiuose darbuose dirba 8,1 proc. ukrainiečių. Tai – verslo ir administravimo specialistai (logistikos ir pardavimų vadybininkai), sveikatos specialistai: gydytojai, slaugytojai, veterinarai, o taip pat mokymo specialistai, IT specialistai, fizikos inžinerijos specialistai, teisės, socialinės srities ir kultūros specialistai.

Vidutinės kvalifikacijos reikalaujančius darbus atlieka 67,4 proc. ukrainiečių. Tai – klientų aptarnavimo specialistai, pardavėjai, statybininkai, metalo apdirbimo specialistai, elektromechaninių ir elektroninių įrenginių mechanikai, stacionariųjų įrenginių ir mašinų operatoriai, vairuotojai.

Apie 24,5 proc. tūkst. ukrainiečių dirba žemos kvalifikacijos ir nekvalifikuotus darbus – dauguma biurų ir viešbučių valytojais, virtuvės pagalbininkais ir pakuotojais, žemės ir miškų ūkio darbininkais, maisto ruošimo, pagalbinais darbininkais.

Šalyje daugiausiai po karo veiksmų Ukrainoje pradžios šios šalies piliečių įdarbino įmonės –

„PKC Group Lithuania“, „Biovela – Utenos mėsa“, „Amber Food“, „Palink“, „Premier Restaurants“, „Rimi Lietuva“, „AQ Wiring Systems“, „Costo“, „Vlantana“, „Manvesta“, VŠĮ Tarptautinė Ukrainos mokykla, „Mabrocona“, „Čili pica“, „Eivora“, „Transmėja“, „Hoptransa“, „Baltic Transline Transport“, „Freda“, „Krekenavos agrofirma“, „Transriva“, „Lidl Lietuva“, „Ventos ranga“.

Ukrainiečių vidutinis sutartinis bruto darbo užmokestis – 1020 Eur/mėn. Finansų vadovais įdarbintiems ukrainiečiams mokėtas 3,4 tūkst. vidutinis mėnesio bruto darbo užmokestis, IT vadovams – 3,1 tūkst., programinės įrangos kūrėjams – 3 tūkst., sistemų analitikams – 3 tūkst., saityno ir multimedijos kūrėjams – 2,8 tūkst., taikomųjų programų kūrėjams – 2,4

tūkst., kitiems programinės įrangos ir taikomųjų programų kūrėjams – 2,5 tūkst. Mažiausias vidutinis sutartinis atlygis – įsidarbinusiems apsaugos darbuotojais, dirbiniams iš vytelių, medienos ir pan. medžiagų gaminančiais amatininkais (minimalus atlygis).

OECD duomenimis, į Europos Sąjungą iki 2022 m. lapkričio vidurio atvyko apie 4,7 mln. pabėgėlių iš Ukrainos. Dauguma – moterys, kurių išsilavinimas yra aukštesnis nei vidurinis. Nepaisant greito įsitraukimo į darbo rinką, ukrainiečių išsilavinimas bei įgūdžiai daugelyje šalių nepadeda užimti aukštos kvalifikacijos pozicijas. Jie dažniausiai dirba nekvalifikuotus darbus, o dėl vaikų priežiūros – ir ne visą dieną.

Baltijos šalyse situacija yra geresnė. Lietuvoje dirba net 19,7 tūkst. ukrainiečių (beveik 50 proc. iš atvykusių darbingo amžiaus karo pabėgėlių). Estijoje darbą susirado apie 8,2 tūkst. žmonių iš 20 tūkst. darbingo amžiaus ukrainiečių (41 proc.).

